

ZAKON O ZDRAVSTVENOJ ISPRAVNOSTI ŽIVOTNIH NAMIRNICA I PREDMETA OPŠTE UPOTREBE

Sl. list SFRJ br. 53/1991 i Sl. novine FBiH br. 77/2020 – dr. zakon

I. OSNOVNE ODREDBE

Član 1

Ovim zakonom uređuju se uslovi koje u pogledu zdravstvene ispravnosti moraju da ispunjavaju životne namirnice i predmeti opšte upotrebe koji se proizvode ili uvoze radi stavljanja u promet na domaćem tržištu i nadzor nad zdravstvenom ispravošću tih namirnica i predmeta.

Odredbe ovog zakona odnose se i na sirovine za proizvodnju životnih namirnica i predmeta opšte upotrebe, na začine i supstancije koji se dodaju namirnicama radi postizanja određenih svojstava (aditivi), kao i na životne namirnice i predmete opšte upotrebe koji se privremeno uvoze radi prerade, dorade i obrade.

Član 2

Pod životnim namirnicama, u smislu ovog zakona (u daljem tekstu: namirnice), podrazumeva se sve što se upotrebljava za hranu ili piće u prerađenom ili neprerađenom stanju.

Pod namirnicom, u smislu ovog zakona, podrazumeva se i voda koja služi za javno snabdevanje stanovništva kao voda za piće ili za proizvodnju namirnica namenjenih prodaji.

Član 3

Pod predmetima opšte upotrebe, u smislu ovog zakona, podrazumevaju se:

- 1) posuđe, pribor, postrojenja, uređaji i ambalaža za namirnice;
- 2) dečije igračke;
- 3) sredstva za održavanje lične higijene, negu i ulepšavanje lica i tela i ambalaža za ta sredstva;
- 4) sredstva za održavanje čistoće;
- 5) duvan, duvanske prerađevine i pribor za pušenje;
- 6) određeni predmeti koji pri upotrebi dolaze u neposredan dodir sa kožom ili sluznicom.

II. ZDRAVSTVENA ISPRAVNOST NAMIRNICA I PREDMETA OPŠTE UPOTREBE

Član 4

Pod zdravstvenom ispravošću namirnica, u smislu ovog zakona, podrazumeva se higijenska ispravnost namirnica i ispravnost njihovog sastava u pogledu energetskih, građivnih i zaštitnih materija koja ima uticaja na biološku vrednost namirnica.

Član 5

Higijenski neispravnim smatraju se namirnice, odnosno predmeti opšte upotrebe:

- 1) ako sadrže patogene mikroorganizme ili patogene parazite, odnosno njihove izlučevine ili druge mikroorganizme, odnosno parazite i štetočine koji mogu štetno uticati na zdravlje ljudi;
- 2) ako sadrže pesticide, metale, metaloide i druge otrovne supstancije, hemirterapeutike, anabolike i druge supstancije u količinama koje, mogu štetno uticati na zdravlje ljudi;
- 3) ako potiču od uginulih životinja ili od životinja obolelih od bolesti koje štetno utiču na zdravlje ljudi;
- 4) ako su mehanički zagađeni primesama koje mogu biti štetne za zdravlje ljudi ili izazivaju gađenje;
- 5) ako sadrže aditive koji nisu dozvoljeni za proizvodnju namirnica ili predmeta opšte upotrebe, ili ako sadrže nedozvoljene količine aditiva ili ako su aditivi tehnološki nepravilno primerjeni;
- 6) ako su im sastav ili organoleptička svojstva (ukus, miris, izgled) usled fizičkih, hemijskih, mikrobioloških ili drugih procesa izmenjeni pa nisu upotrebljivi za ishranu;
- 7) ako sadrže radionuklide iznad određene granice ili su ozračeni iznad granice određene propisima;
- 8) ako zbog sastava ili drugih svojstava mogu štetno uticati na zdravlje ljudi.

Član 6

Higijenski neispravnim smatraju se i namirnice, odnosno predmeti opšte upotrebe kojima je istekao rok upotrebe označen u deklaraciji, ili im nedostaje deklaracija, ili se iz deklaracije ne može utvrditi rok upotrebe, ako se u promet stavljaju u originalnom pakovanju.

Higijenski neispravnim smatraju se namirnice, odnosno predmeti opšte upotrebe koji nisu u originalnom pakovanju, odnosno koji se prodaju u rasutom stanju (rinfuzi) ako na ambalaži iz koje se prodaju nemaju podatke iz deklaracije.

Član 7

Neispravnim u pogledu sastava smatraju se namirnice koje ne sadrže hranljive sastojke u količinama određenim propisima o kvalitetu takvih namirnica ili ne odgovaraju proizvođačkoj specifikaciji u pogledu hranljivih sastojaka, a kojima je usled toga smanjena biološka vrednost.

Član 8

Namirnice i predmeti opšte upotrebe koji se uvoze moraju u pogledu zdravstvene ispravnosti odgovarati uslovima koji su propisani u Socijalističkoj Federativnoj Republici Jugoslaviji.

Pošiljke namirnica i predmeta opšte upotrebe koje se uvoze moraju biti snabdevene ispravom nadležnog organa zemlje izvoznika da su zdravstveno ispravne.

Član 9

Odredbе ovog zakona koje se odnose na zdravstveni nadzor nad uvozom namirnica i predmeta opšte upotrebe i na organ nadležan za vršenje tog nadzora primenjuju se i na namirnice i predmete opšte upotrebe koji su bili izvezeni ako se takve namirnice i predmeti opšte upotrebe vraćaju izvozniku.

Član 10

Namirnice i predmeti opšte upotrebe koji se stavljaju u promet moraju biti snabdeveni ispravom proizvođača da na osnovu laboratorijskih ispitivanja odgovaraju propisima o zdravstvenoj ispravnosti.

Član 11

Namirnicama i predmetima opšte upotrebe mogu se u proizvodnji i prometu dodavati aditivi koji su dozvoljeni propisom o kvalitetu aditiva i propisima o kvalitetu i zdravstvenoj ispravnosti namirnica i predmeta opšte upotrebe. Propisima iz stava 1. ovog člana određuju se aditivi koji se mogu dodavati i količine tih aditiva, kao i uslovi za njihovu upotrebu u proizvodnji i prometu pojedinih namirnica, odnosno predmeta opšte upotrebe.

Član 12

Deklaracija namirnica i određenih predmeta opšte upotrebe koji se stavljaju u promet na domaćem tržištu u originalnom pakovanju, a u čijoj su proizvodnji ili prometu upotrebljeni aditivi, mora da sadrži oznaku o grupi upotrebljenih aditiva (na primer: "Obojeno veštačkim bojama", "Konzervisano konzervansima" i sl.).

U slučajevima predviđenim propisima o zdravstvenoj ispravnosti namirnica i predmeta opšte upotrebe i propisima o kvalitetu, deklaracija pojedinih namirnica i predmeta opšte upotrebe mora da sadrži i oznake o nazivu i količini upotrebljenih aditiva.

Član 13

Pojedinim namirnicama mogu se dodavati vitamini, mineralne soli i drugi hranljivi sastojci radi obogaćivanja biološke vrednosti namirnica, pod uslovima određenim propisima o kvalitetu tih namirnica.

Deklaracija namirnica iz stava 1. ovog člana mora da sadrži podatak o sastojcima koji su dodati radi obogaćivanja i količinu tih sastojaka.

Član 14

Namirnicama namenjenim za ishranu lica kod kojih je potrebno postići određena dejstva kontrolisanom upotrebom namirnica mogu se u procesu proizvodnje promeniti sastav ili fizička, hemijska, biološka ili druga svojstva u odnosu na istovrsne namirnice normalnog sastava.

Namirnice iz stava 1. ovog člana moraju u deklaraciji imati oznaku "Dijetetski proizvod".

Član 15

Predmeti opšte upotrebe ne smeju sadržavati supstancije koje mogu štetno da deluju na zdravlje ljudi, ili da nepovoljno utiču na organoleptička svojstva i sastav namirnica ili da zagađuju životnu sredinu.

Za proizvodnju pojedinih vrsta predmeta opšte upotrebe mogu se, u propisanim količinama upotrebljavati samo supstancije čija je upotreba za tu svrhu dozvoljena propisima o zdravstvenoj ispravnosti predmeta opšte upotrebe, propisima o kvalitetu i Jugoslovenskom farmakopejom.

Član 16

Zabranjeno je pripisivanje lekovitog svojstva namirnicama ili predmetima opšte upotrebe, kao i reklamiranje upotrebom slike, crteža, znakova, izraza ili tekstova koji bi potrošača mogli dovesti u zabludu u pogledu sastava, svojstva, namene ili dejstva tih namirnica, odnosno predmeta opšte upotrebe.

Član 17

Zabranjeno je reklamiranje alkoholnih pića, duvana i duvanskih prerađevina u štampi, na radiju i televiziji; preko bioskopskih dijapozitiva, filmova, panoa, tabli, nalepnica i drugih oblika reklame na javnim mestima, na objektima i sredstvima saobraćaja; preko svetlećih reklama; preko knjiga, časopisa, kalendara i odevnih predmeta i preko nalepnica, plakata i letaka ako su te nalepnice, plakati i leci odvojeni od ambalaže, alkoholnih pića, odnosno duvana i duvanskih prerađevina.

Ne smatra se reklamiranjem, u smislu stava 1. ovog člana, objavljivanje obaveštenja o kvalitetu i drugim svojstvima alkoholnih pića, duvana, odnosno duvanskih prerađevina u stručnim knjigama, časopisima i drugim stručnim publikacijama koje su namenjene isključivo proizvođačima ili prodavcima tih proizvoda.

Član 18

Proizvođači duvana i duvanskih prerađevina dužni su da na originalnom pakovanju tih proizvoda stave oznaku "Pušenje je štetno za zdravlje", kao i podatke o količini katrana i nikotina.

III. ZDRAVSTVENI NADZOR I OVLAŠĆENJA NADLEŽNIH ORGANA

Član 19

Namirnice i predmeti opšte upotrebe koji se stavljaju u promet na domaćem tržištu podleže zdravstvenom nadzoru.

Osim nadzora iz stava 1. ovog člana, namirnice, odnosno predmeti opšte upotrebe podleže i veterinarskoj kontroli, fitosanitarnoj kontroli, kontroli kvaliteta, a pri uvozu i carinskoj kontroli, u skladu sa propisima iz odgovarajućih oblasti.

Član 20

Zdravstveni nadzor nad namirnicama i predmetima opšte upotrebe koji se uvoze vrši savezni organ uprave nalležan za poslove zdravstva preko saveznih sanitarnih inspektora.

Zdravstveni nadzor nad proizvodnjom i prometom namirnicama i predmeta opšte upotrebe u Jugoslovenskoj narodnoj armiji vrše nadležni vojni organi, u skladu sa odredbama ovog zakona i propisima donesenim na osnovu ovog zakona.

Zdravstveni nadzor nad proizvodnjom i prometom namirnicama i predmeta opšte upotrebe, osim nadzora iz st. 1. do 2. ovog člana, vrši nadležni organ u republici, odnosno autonomnoj pokrajini.

Član 21

U vršenju zdravstvenog nadzora ovlašćeni radnici organa iz člana 20. ovog zakona imaju pravo da uzimaju uzorke namirnicama i predmeta opšte upotrebe radi laboratorijskog ispitivanja da li u pogledu zdravstvene ispravnosti odgovaraju propisima u skladu sa odredbama ovog zakona.

Ovlašćeni radnici organa iz člana 20. stav 3. ovog zakona uzimaju najmanje 15 uzoraka namirnicama i predmeta opšte upotrebe iz proizvodnje i prometa na 1.000 stanovnika godišnje radi sistematskog laboratorijskog ispitivanja.

Uzimanje uzoraka vode koja služi za javno snabdevanje stanovništva kao voda za piće ili za proizvodnju namirnicama, radi davanja ocene o higijenskoj ispravnosti, određuje se propisom donesenim na osnovu ovog zakona.

Preduzeća, zadruge, radnje, poljoprivredna gazdinstva i druga pravna lica (u daljem tekstu: organizacije) i radni ljudi koji samostalno obavljaju delatnost ličnim radom, odnosno ličnim radom i sredstvima u svojini građana koji proizvode, uvoze ili stavljaju u promet namirnice i predmete opšte upotrebe dužni su da organima nadležnim za vršenje zdravstvenog nadzora stave besplatno na raspolaganje potrebne količine namirnicama i predmeta opšte upotrebe (uzorak) za laboratorijska ispitivanja.

O uzimanju uzoraka namirnicama i predmeta opšte upotrebe sastavlja se zapisnik.

Član 22

Laboratorijska ispitivanja (analiza i superanaliza) uzoraka radi utvrđivanja zdravstvene ispravnosti namirnica i predmeta opšte upotrebe mogu vršiti zdravstvene i druge organizacije, a laboratorijska ispitivanja vode koja služi za javno snabdevanje stanovništva kao voda za piće ili za proizvodnju namirnica namenjenih prodaji mogu vršiti zdravstvene organizacije koje ispunjavaju propisane uslove u pogledu stručnih kadrova, prostorija i opreme.

Analizu uzoraka iz stava 1. ovog člana vrše zdravstvene i druge organizacije za koje nadležni organ u republici, odnosno autonomnoj pokrajini utvrdi da ispunjavaju propisane uslove.

Funkcioner koji rukovodi saveznim organom uprave nadležnim za poslove zdravstva rešenjem utvrđuje koje zdravstvene i druge organizacije ispunjavaju uslove za superanalizu namirnica i predmeta opšte upotrebe.

Rešenje iz stava 3. ovog člana objavljuje se u "Službenom listu SFRJ".

Član 23

Ovlašćeni radnici organa iz člana 20. ovog zakona odlučuju kojoj će organizaciji dostaviti uzorke namirnica i predmeta opšte upotrebe radi laboratorijskog ispitivanja.

Rezultat analize uzoraka može se pobijati zahtevom da se izvrši superanaliza uzoraka uzetih u isto vreme, na isti način i ispitanih istom metodom. Zahtev se podnosi u roku od tri dana od dana saopštenja rezultata analize.

Uzorci lako kvarljive namirnice mogu se, na zahtev vlasnika od koga su uzeti, istovremeno poslati na analizu i superanalizu.

Ako rezultat superanalize nije u skladu sa rezultatom analize, merodavan je rezultat superanalize uzoraka.

Član 24

Troškove ispitivanja zdravstvene ispravnosti namirnica i predmeta opšte upotrebe u proizvodnji snosi proizvođač.

Troškove ispitivanja zdravstvene ispravnosti namirnica i predmeta opšte upotrebe u prometu na domaćem tržištu snosi organizacija, odnosno radni čovek koji samostalno obavlja delatnost ličnim radom, odnosno ličnim radom i sredstvima u svojini građana koji ih stavlja u promet.

Član 25

Organizacija, odnosno radni čovek koji samostalno obavlja delatnost ličnim radom, odnosno ličnim radom i sredstvima u svojini građana koji proizvodi, stavlja u promet ili uvozi namirnice i predmete opšte upotrebe dužan je da ovlašćenim radnicima organa iz člana 20. ovog zakona omogući vršenje zdravstvenog nadzora, uvid u dokumentaciju, uzimanje uzoraka i nesmetan rad.

Organizacija, odnosno radni čovek koji samostalno obavlja delatnost ličnim radom, odnosno ličnim radom i sredstvima u svojini građana koji proizvodi ili uvozi namirnice i predmete opšte upotrebe dužan je da na zahtev ovlašćenih radnika organa iz člana 20. ovog zakona bez odlaganja da podatke o vrsti, sastavu i čistoći sirovina, hemijskih sredstava i drugih supstancija upotrebljenih u proizvodnji namirnica, odnosno predmeta opšte upotrebe od kojih se uzimaju uzorci.

Član 26

U vršenju zdravstvenog nadzora ovlašćeni radnik organa iz člana 20. ovog zakona ima pravo i dužnost da preduzima sledeće mere:

- 1) da privremeno zabrani promet namirnica i predmeta opšte upotrebe za koje posumnja da nisu zdravstveno ispravni, dok se laboratorijskim ispitivanjem ne utvrdi njihova zdravstvena ispravnost;
- 2) da zabrani promet i upotrebu zdravstveno neispravnih namirnica i predmeta opšte upotrebe;
- 3) da naredi oduzimanje i uništenje higijenski neispravnih namirnica i predmeta opšte upotrebe i o tome objavi u sredstvima javnog informisanja odgovarajuće saopštenje o trošku organizacije, odnosno radnog čoveka koji samostalno obavlja delatnost ličnim radom, odnosno ličnim radom i sredstvima u svojini građana koji su odgovorni za neispravnost namirnica i predmeta opšte upotrebe;
- 4) da zabrani uvoz zdravstveno neispravnih namirnica i predmeta opšte upotrebe i naredi da se vrate pošiljaocu;
- 5) da naredi uništenje zdravstveno neispravnih namirnica i predmeta opšte upotrebe koji se uvoze ako pošiljka ne može da se vrati pošiljaocu.

Mere iz stava 1. ovog člana određuju se rešenjem donesenim u upravnom postupku. Žalba protiv ovog rešenja ne zadržava njegovo izvršenje.

Član 27

Protiv rešenja saveznog sanitarnog inspektora može se izjaviti žalba funkcioneru koji rukovodi saveznim organom uprave nadležnim za poslove zdravstva.

Žalba se podnosi u roku od osam dana od dana dostavljanja rešenja.

Član 28

Ako ovlašćeni radnici organa iz člana 20. ovog zakona u vršenju zdravstvenog nadzora ocene da je povredom odredaba ovog zakona i propisa donesenih na osnovu njega učinjen prekršaj, odnosno privredni prestup ili krivično delo, dužni su da podnesu zahtev za pokretanje prekršajnog postupka, odnosno prijavu nadležnom organu za pokretanje postupka za privredni prestup ili krivično delo.

IV. ZDRAVSTVENI NADZOR NAD NAMIRNICAMA I PREDMETIMA OPŠTE UPOTREBE KOJI SE UVOZE

Član 29

Zdravstveni nadzor nad namirnicama i predmetima opšte upotrebe koji se uvoze vrši se na granici Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije.

Zdravstveni nadzor nad namirnicama i predmetima opšte upotrebe može se vršiti i u drugim mestima u kojima se vrši carinjenje, a koja rešenjem odredi funkcioner koji rukovodi saveznim organom uprave nadležnim za poslove zdravstva.

Član 30

Uvoznik namirnica, odnosno predmeta opšte upotrebe dužan je da pre carinjenja podnese saveznom sanitarnom inspektoru zahtev za pregled pošiljke koju uvozi radi utvrđivanja zdravstvene ispravnosti, u mestu u kome se vrši zdravstveni nadzor.

Namirnice i predmeti opšte upotrebe ne mogu se cariniti dok se od inspektora iz stava 1. ovog člana ne dobije rešenje da pošiljka iz tog stava, u pogledu zdravstvene ispravnosti, odgovara uslovima koji su za takve namirnice, odnosno predmete opšte upotrebe propisani u Socijalističkoj Federativnoj Republici Jugoslaviji.

Organi carinske službe dužni su, u okviru svojih prava i dužnosti, da saveznom sanitarnom inspektoru omoguću uvid u dokumentaciju i nesmetano vršenje zdravstvenog nadzora nad pošiljkama namirnica i predmeta opšte upotrebe koji se nalaze pod carinskim nadzorom i pruže pomoć u sprovođenju naređenih mera.

Član 31

Izuzetno od odredbe člana 30. stav 2. ovog zakona, organi carinske službe mogu, na zahtev uvoznika, izvršiti carinjenje pošiljke i bez dokaza o njenoj zdravstvenoj ispravnosti ako je pošiljka podvrgnuta laboratorijskom pregledu čiji rezultat još nije poznat, a na osnovu saglasnosti saveznog sanitarnog inspektora koja se dostavlja i organu nadležnom za vršenje zdravstvenog nadzora u mestu isporuke, odnosno skladištenja.

Saglasnost iz stava 1. ovog člana sadrži i podatke o mestu i uslovima uskladištenja, način prevoza i obavezama skladištara i korisnika, kao i druge uslove značajne za očuvanje zdravstvene ispravnosti pošiljke.

Uvoznik ne sme stavljati u promet ni prerađivati pošiljku iz stava 1. ovog člana do donošenja rešenja na osnovu laboratorijskog nalaza da je pošiljka zdravstveno ispravna.

Ako se laboratorijskim ispitivanjem utvrdi da pošiljka iz stava 1. ovog člana, u pogledu zdravstvene ispravnosti, ne odgovara propisanim uslovima, uvoznik će o svom trošku postupiti u skladu sa rešenjem donesenim na osnovu ovlašćenja iz člana 26. ovog zakona.

Član 32

Troškove ispitivanja i utvrđivanja zdravstvene ispravnosti namirnica i predmeta opšte upotrebe koji se uvoze snosi uvoznik.

Funkcioner koji rukovodi saveznim organom uprave nadležnim za poslove zdravstva propisuje visinu i način plaćanja naknade za pokrivanje troškova iz stava 1. ovog člana.

Član 33

Na namirnice i predmete opšte upotrebe koji se uvoze u slobodne i carinske zone ili u konsignaciona skladišta u Socijalističkoj Federativnoj Republici Jugoslaviji primenjuju se odredbe ovog zakona koje se odnose na uvoz namirnica i predmeta opšte upotrebe.

Član 34

Pri vršenju zdravstvenog nadzora nad uvozom namirnica i predmeta opšte upotrebe, savezni sanitarni inspektor mora imati legitimaciju i znak kojim se potvrđuje njegovo službeno svojstvo.

Legitimaciju i znak iz stava 1. ovog člana propisuje i izdaje funkcioner koji rukovodi saveznim organom uprave nadležnim za poslove zdravstva.

V. PRAVA I DUŽNOSTI SAVEZNOG ORGANA UPRAVE NADLEŽNOG ZA POSLOVE ZDRAVSTVA U POGLEDU IZVRŠAVANJA OVOG ZAKONA KAD

NEPOSREDAN NADZOR VRŠE ORGANI U REPUBLIKAMA I AUTONOMNIM POKRAJINAMA

Član 35

U ostvarivanju odgovornosti saveznih organa za izvršavanje ovog zakona i propisa donesenih na osnovu ovog zakona, kad je jedinstveno primenjivanje tih Propisa u interesu cele zemlje, a neposredan nadzor nad primenjivanjem tih propisa vrše organi u republikama i autonomnim pokrajinama, savezni organ uprave nadležan za poslove zdravstva ima pravo i dužnost:

- 1) da nadležnim organima u republici, odnosno autonomnoj pokrajini daje obavezne instrukcije;
- 2) da izvrši određeni upravni posao čije neizvršenje može izazvati teže štetne posledice za zdravlje ljudi, ako takav posao ne izvrši nadležni organ u republici, odnosno autonomnoj pokrajini, i da o tome obavesti Savezno izvršno veće i izvršno veće skupštine republike, odnosno izvršno veće skupštine autonomne pokrajine;
- 3) da pokreće, odnosno zahteva pokretanje postupka za utvrđivanje odgovornosti za neizvršavanje ovog zakona i propisa donesenih na osnovu ovog zakona.

Član 36

Ako nadležni organi u republici, odnosno autonomnoj pokrajini ne izvršavaju ovaj zakon i propise donesene na osnovu ovog zakona, savezni organ uprave nadležan za poslove zdravstva upozoriće na to republički, odnosno pokrajinski organ uprave nadležan za poslove zdravstvenog nadzora nad namirnicama i predmetima opšte upotrebe i zatražiće da preduzme mere kojima se obezbeđuje izvršenje ovog zakona i propisa donesenih na osnovu ovog zakona, određujući rok u kome treba preduzeti te mere.

O preduzetim merama iz stava 1. ovog člana savezni organ uprave nadležan za poslove zdravstva obavestiće istog dana Savezno izvršno veće, koje je dužno, najdocije u roku od tri dana od dana obaveštenja, izvestiti o tome izvršno veće skupštine republike, odnosno izvršno veće skupštine autonomne pokrajine.

Ako se i pored upozorenja iz st. 1. i 2. ovog člana i preduzetih mera, odnosno protoka određenog roka za preduzimanje tih mera ne obezbedi izvršavanje ovog zakona i propisa donesenih na osnovu ovog zakona, Savezno izvršno veće će preko saveznog organa uprave nadležnog za poslove zdravstva obezbediti njihovo izvršavanje.

Istovremeno sa preduzimanjem mera za obezbeđivanje izvršavanja ovog zakona i propisa donesenih na osnovu ovog zakona, Savezno izvršno veće će o tome obavestiti Skupštinu SFRJ, a može predložiti da ona o preduzetim merama obavesti skupštinu republike, odnosno skupštinu autonomne pokrajine i da pokrene pitanje odgovornosti republičkog, odnosno pokrajinskog organa uprave nadležnog za poslove zdravstvenog nadzora nad namirnicama i predmetima opšte upotrebe, odnosno funkcionera koji rukovodi tim organom.

Član 37

Nadležni organi uprave u republikama, odnosno autonomnim pokrajinama dužni su da saveznom organu uprave nadležnom za poslove zdravstva dostavljaju redovne izveštaje o izvršavanju ovog zakona.

Organi iz stava 1. ovog člana dužni su da odmah obaveste savezni organ uprave nadležan za poslove zdravstva o zdravstveno neispravnim namirnicama i predmetima opšte upotrebe za koje se utvrdi ili pretpostavlja da se nalaze u prometu na teritoriji drugih republika i autonomnih pokrajina.

Funkcioner koji rukovodi saveznim organom uprave nadležnim za poslove zdravstva donosi propis o sadržini i načinu dostavljanja izveštaja iz stava 1. ovog člana.

VI. KAZNE NE ODREDBE

Član 38

Novčanom kaznom od 45.000 do 450.000 dinara kazniće se za privredni prestup preduzeće ili drugo pravno lice koje se bavi proizvodnjom, uvozom ili prometom namirnica ili predmeta opšte upotrebe:

- 1) ako stavi u promet namirnice ili predmete opšte upotrebe koji su higijenski neispravni ili proizvede namirnice, odnosno predmete opšte upotrebe od higijenski neispravnih sirovina (član 5);
- 2) ako stavi u promet namirnice ili predmete opšte upotrebe kojima je istekao rok upotrebe označen u njihovoj deklaraciji, ili im nedostaje deklaracija, ili se iz deklaracije ne može utvrditi rok upotrebe, ako se u promet stavlja u originalnom pakovanju (član 6. stav 1);
- 3) ako uvozi radi stavljanja u promet na domaćem tržištu namirnice ili predmete opšte upotrebe koji u pogledu zdravstvene ispravnosti ne odgovaraju uslovima koji su za takve namirnice, odnosno predmete opšte upotrebe propisani u Socijalističkoj Federativnoj Republici Jugoslaviji (član 8);
- 4) ako u proizvodnji ili prometu namirnica ili predmeta opšte upotrebe upotrebi aditive i druge sastojke protivno propisanim uslovima (član 11, član 13. stav 1. i član 14. stav 1);
- 5) ako za proizvodnju pojedinih vrsta predmeta opšte upotrebe upotrebi supstancije čija upotreba ili količina nije dozvoljena (član 15).

Za radnje iz stava 1. ovog člana kazniće se za privredni prestup i odgovorno lice u preduzeću ili drugom pravnom licu koje se bavi proizvodnjom, uvozom ili prometom namirnica ili predmeta opšte upotrebe novčanom kaznom od 2.500 do 25.000 dinara.

Član 39

Novčanom kaznom od 30.000 do 300.000 dinara kazniće se za privredni prestup preduzeće ili drugo pravno lice koje se bavi proizvodnjom, uvozom ili prometom namirnica ili predmeta opšte upotrebe ili javnim informisanjem, odnosno reklamiranjem proizvoda i usluga:

- 1) ako stavi u promet namirnice koje ne sadrže hranljive sastojke u količinama određenim propisima o kvalitetu takvih namirnica ili ne odgovaraju proizvođačkoj specifikaciji u pogledu hranljivih sastojaka, a kojima je usled toga smanjena biološka vrednost (član 7);
- 2) ako pripisuje lekovito svojstvo namirnicama ili predmetima opšte upotrebe i ako reklamira na drugi način protivno odredbama ovog zakona (član 16);
- 3) ako protivno zakonu reklamira alkoholna pića, duvan ili duvanske prerađevine (član 17. stav 1);
- 4) ako na originalnom pakovanju duvana i duvanskih prerađevina ne stavi oznaku: "Pušenje je štetno za zdravlje" i podatke o količini katrana i nikotina (član 18).

Za radnje iz stava 1. ovog člana kazniće se za privredni prestup i odgovorno lice u preduzeću ili drugom pravnom licu novčanom kaznom od 2.000 do 20.000 dinara.

Član 40

Novčanom kaznom od 4.500 do 45.000 dinara kazniće se za prekršaj preduzeće ili drugo pravno lice koje se bavi proizvodnjom, uvozom ili prometom namirnica ili predmeta opšte upotrebe:

- 1) ako stavi u promet namirnice, odnosno predmete opšte upotrebe koji nisu u originalnom pakovanju ili se prodaju u rasutom stanju (rinfuza) ako na ambalaži iz koje se prodaju nemaju podatke iz deklaracije (član 6. stav 2);
- 2) ako namirnice i predmete opšte upotrebe stavi u promet bez isprava da odgovaraju propisima o zdravstvenoj ispravnosti (član 10);
- 3) ako stavi u promet nedeklarisane, odnosno netačno ili nepotpuno deklarisane namirnice ili predmete opšte upotrebe koji pre stavljanja u promet podleže obaveznom deklarisanju (član 12, član 13. stav 2. i član 14. stav 2);
- 4) ako organu nadležnom za vršenje zdravstvenog nadzora ne stavi besplatno na raspolaganje, radi uzimanja uzoraka, potrebne količine namirnica ili predmeta opšte upotrebe, ili ne omogući vršenje zdravstvenog nadzora, uvid u dokumentaciju, uzimanje uzoraka i nesmetan rad ili ne da podatke o vrsti, sastavu i čistoći sirovina, hemijskih sredstava i drugih supstancija upotrebljenih u proizvodnji namirnica, odnosno predmeta opšte upotrebe od kojih se uzimaju uzorci (član 21. stav 4. i član 25);
- 5) ako postupi protivno rešenju za primenjivanje mera obezbeđenja u pogledu uvoza, stavljanja u promet, raspolaganja ili uništenja namirnica, odnosno predmeta opšte upotrebe (član 26);
- 6) ako saveznom sanitarnom inspektoratu ne podnese zahtev za pregled pošiljke namirnica ili predmeta opšte upotrebe koje uvozi (član 30. stav 1);
- 7) ako stavi u promet ili prerađuje pošiljku koja se uvozi pre, donošenja rešenja na osnovu laboratorijskog ispitivanja da je zdravstveno ispravna (član 31. stav 3).

Za radnje iz stava 1. ovog člana kazniće se za prekršaj i odgovorno lice u preduzeću ili drugom pravnom licu koje se bavi proizvodnjom, uvozom ili prometom namirnica ili predmeta opšte upotrebe novčanom kaznom od 1.000 do 10.000 dinara.

Član 41

Za radnje iz čl. 38. i 39. i člana 40. stav 1. ovog zakona kazniće se za prekršaj lice koje samostalno obavlja delatnost ličnim radom, odnosno ličnim radom i sredstvima u svojini građana novčanom kaznom od 4.500 do 45.000 dinara.

Član 42

Novčanom kaznom od 1.000 do 10.000 dinara kazniće se za prekršaj radnik organa carinske službe ako izvrši carinjenje namirnica ili predmeta opšte upotrebe bez rešenja saveznog sanitarnog inspektora da prijavljena pošiljka u pogledu zdravstvene ispravnosti odgovara propisima, ili saveznom sanitarnom inspektoratu ne omogući uvid u dokumentaciju i nesmetano vršenje zdravstvenog nadzora nad pošiljkama namirnica i predmetima opšte upotrebe koji se nalaze pod carinskim nadzorom ili ne pruži pomoć u sprovođenju naređenih mera zabrane uvoza ili uništenja pošiljki štetnih po zdravlje ljudi (član 30. st. 2. i 3).

VII. OVLAŠĆENJA ZA DONOŠENJE PROPISA ZA IZVRŠENJE OVOG ZAKONA

Član 43

Ovlašćuje se funkcioner koji rukovodi saveznim organom uprave nadležnim za poslove zdravstva da donese propise:

- 1) o higijenskoj ispravnosti vode koja služi za javno snabdevanje stanovništva kao voda za piće ili za proizvodnju namirnica namenjenih prodaji;
- 2) o količinama pesticida, metala i metaloida i drugih otrovnih supstancija, hemioterapeutika, anabolika i drugih supstancija koje se mogu nalaziti u namirnicama, kao i o drugim uslovima u pogledu zdravstvene ispravnosti namirnica i predmeta opšte upotrebe koji se mogu stavljati u promet u Socijalističkoj Federativnoj Republici Jugoslaviji;
- 3) o uslovima u pogledu mikrobiološke ispravnosti kojima moraju odgovarati namirnice u prometu;
- 4) o uslovima u pogledu zdravstvene ispravnosti dijetetskih namirnica koje se mogu stavljati u promet;
- 5) o uslovima u pogledu zdravstvene ispravnosti predmeta opšte upotrebe koji se mogu stavljati u promet;
- 6) o načinu uzimanja uzoraka, odnosno o metodama za vršenje analiza i superanaliza namirnica i predmeta opšte upotrebe;
- 7) o uslovima u pogledu stručnih kadrova, prostorija i opreme koje moraju da ispunjavaju zdravstvene i druge organizacije za vršenje analiza i superanaliza namirnica i predmeta opšte upotrebe.

Funkcioner koji rukovodi saveznim organom uprave nadležnim za poslove zdravstva donosi propise, i to:

- 1) iz stava 1. tačka 2. ovog člana - u sporazumu sa funkcionerom koji rukovodi saveznim organom uprave nadležnim za poslove trgovine i funkcionerom koji rukovodi saveznim organom uprave nadležnim za poslove poljoprivrede;
- 2) iz stava 1. tačka 3. ovog člana - u sporazumu sa funkcionerom koji rukovodi saveznim organom uprave nadležnim za poslove poljoprivrede;
- 3) iz stava 1. tač. 4. i 5. ovog člana - u sporazumu sa funkcionerom koji rukovodi saveznim organom uprave nadležnim za poslove trgovine.

Član 44

Savezni sekretar za narodnu odbranu donosi propise o vršenju zdravstvenog nadzora nad proizvodnjom i prometom namirnica i predmeta opšte upotrebe u Jugoslovenskoj narodnoj armiji.

VIII. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 45

Funkcioner koji rukovodi saveznim organom uprave nadležnim za poslove zdravstva doneće propise iz člana 22. stav 3, člana 29. stav 2, člana 32. stav 2, člana 34. stav 2, člana 37. stav 3. i člana 43. ovog zakona u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Do donošenja propisa iz stava 1. ovog člana ostaju pa snazi propisi doneseni na osnovu ovlašćenja iz Zakona o zdravstvenoj ispravnosti životnih namirnica i predmeta opšte upotrebe ("Službeni list SFRJ", br. 55/78 i 58/85).

Član 46

Organizacije i radni ljudi koji samostalno obavljaju delatnost ličnim radom, odnosno ličnim radom i sredstvima u svojini građana dužni su da svoje poslove usklade sa odredbama člana 18. ovog zakona u roku od dve godine od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 47

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje da važi Zakon o zdravstvenoj ispravnosti životnih namirnica i predmeta opšte upotrebe ("Službeni list SFRJ", br. 55/78 i 58/85).

Član 48

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu SFRJ".